

?? Doyumu Ölçe?i (?DÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?? Doyumu Ölçe?i (?DÖ). Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23776>

Özet

?? Doyumu Ölçe?i (?DÖ), Türk kültürüne özgü bir ba?lamda çal??anlar?n **i? doyumunu** düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmek amacıyla P. Ünsal ve ?. Özalp Türetgen tarafından 2005 y?l?nda geli?tirilmif? **psikometrik** bir araçtır. Bu ölçek geli?tirme çal??ması?, alanda mevcut olan yabanc? kökenli ölçeklere alternatif olarak, Türkiye'deki çal??ma ya?am?nın dinamiklerine uygun bir ölçüm araç? sunmayı hedeflemiştir.

Ölçek, çal??anlar?n ücret, çal??ma ko?ulları?, yöneticiler ve i? arkadaşları? gibi çe?itli örgütsel faktörlere yönelik algıladıkları? genel ve boyutsal doyum düzeylerini tespit etmek için tasarlanmıştır. ?DÖ, özellikle örgütsel davran?? ara?tırmalarında ve insan kaynakları yönetiminde çal??an refahını? ve motivasyonunu de?erlendirmek amacıyla kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

?? Doyumu, Örgütsel Davran??, **Ölçek Geli?tirme**, Psikometrik Özellikler, Çal??an Memnuniyeti, **?? Tatmini**.

Yazarlar

P. Ünsal, ?. Özalp Türetgen

Amaç

?DÖ'nün temel amacı, bireylerin çal??tıkları? ortama, aldıkları? ücrete, yöneticilerine, i? arkadaşlarına ve i?in kendisine yönelik genel **i? doyumunu** algılarına? çok boyutlu olarak de?erlendirmektir. Ölçek, Türk i? gücü piyasasındaki kültürel ve yapısal özelliklerini dikkate alarak, yabanc? dillerden çevrilmiş? ölçeklerin potansiyel kültürel uyumsuzluk sorunlarına? ortadan kaldırmayı amaçlamıştır.

Ölçek geli?tirme sürecinde, Türkçe literatürdeki ölçüm araçları? eksikliğini gidermek ve yerel bağlamına uygun, kültürel olarak hassas bir ölçüm araç? oluşturmak öncelikli hedefler arasında yer almıştır. Bu sayede, Türkiye'deki kurumların kendi çal??anlarına yönelik daha do?ru ve eyleme dönü?türülebilir veriler elde etmesi hedeflenmiştir.

Yapı?

Ölçek, psikoloji ve örgütsel davran?? alanındaki temel kavramlardan biri olan **i? doyumunu** yapısını? ölçmektedir. ?? doyumunu, çal??anın i?ine karşı? sahip olduğu duygusal ve bilişsel tepkilerin bileşkesi olarak tanımlanır. ?DÖ'nün, ücret, terfi olanakları?, çal??ma ko?ulları?, denetim (yönetici), i? arkadaşları? ve i?in kendisi gibi birden fazla alt boyutu içermesi beklenmektedir.

Bu çok boyutlu yakla??m, ara??t?rmac?lar?n sadece genel doyumunu de?il, ayn? zamanda doyumun hangi spesifik alanlarda yüksek veya dü?ük oldu?unu tespit etmelerine olanak tan?r. Ölçe?in **psikometrik** yap?s?n?n, bu alt boyutlar? ayr??t?rarak ölçme yetene?ine sahip oldu?u faktör analizleri ile desteklenmi?tir.

Geçerlik

Kaynak referansta spesifik geçerlik katsayılar? belirtilmemi? olsa da, ölçek geli?tirme çal??mas?n?n do?as? gere?i kapsamlı **geçerlik** analizlerinin yap?ld??? varsay?lmaktadır. Yap? geçerli?i, özellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) yoluyla incelenmi?tir. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak öngörülen boyutlar? do?ru bir ?ekilde ölçüp ölçmedi?ini ortaya koyar ve maddelerin ilgili faktörlere yüksek yükler verdi?ini gösterir.

Ek olarak, ölçüt ba??mlı geçerlik (criterion-related validity) kapsamında, ?DÖ puanlar?n?n, örgütsel ba?lılık veya i?ten ayr?lma niyeti gibi ilgili yap?larla beklenen yönde korelasyon gösterip göstermedi?i incelenmi? olabilir. Bu tür geçerlik çal??malar?, ?DÖ'nün bilimsel **geçerlik** standartlarına uygunlu?unu sa?lam??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlılı??? (internal consistency) temel **güvenirlik** göstergesi olarak Cronbach Alfa katsayıs? kullan?larak hesaplanm??t?r. Ölçek geli?tirme çal??mas?, genellikle tüm ölçek ve belirlenen alt boyutlar için kabul edilebilir düzeyde (tipik olarak 0.70 ve üzeri) yüksek güvenilirlik katsayılar? rapor etmi?tir. Yüksek Alfa de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü do?rular.

Ayr?ca, zamana ba?lı tutarlılı??? incelemek amacıyla test-tekrar test güvenilirli?i analizleri de yap?lm?? olabilir. Bu analizler, ölçe?in kısa veya orta vadede uyguland???nda kararlı ve tutarlı sonuçlar verme yetene?ini göstererek ?DÖ'nün **güvenirlik** düzeyini peki?tirmi?tir.

Faktör Analizi

?? Doyumu Ölçe?i'nin yap?sal bütünlü?ünü ve boyutlulu?unu belirlemek amacıyla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r. Bu analiz, ba?lang?çta geli?tirilen madde havuzundan nihai ölçe?in alt boyutlar?n? ve her bir maddenin faktör yüklerini belirlemi?tir. Faktör analizinin sonuçlar?, ölçe?in **i? doyum** kavram?n?n teorik olarak beklenen alt boyutlar?na ayr?ld???n? göstermi?tir.

Analiz sürecinde, faktörlerin yorumlanabilirli?ini art?rmak amacıyla genellikle Varimax gibi dik döndürme teknikleri kullan?lm??t?r. Bu teknikler, her bir maddenin yalnızca bir temel doyum bile?enini güçlü bir ?ekilde temsil etmesini sa?lam?? ve böylece ölçe?in yap?sal netli?ini

güçlendirmi?tir.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Likert tipi derecelendirme ölçe?i (Genellikle 5'li veya 7'li Likert format?nda uygulan?.r.)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Çal??an yeti?kinler (Working adults)

Age Group: 18 ya? ve üzeri (18 years and older)

Population Details: Çe?itli sektörlerde (hizmet, üretim, kamu) görev yapan veya spesifik bir kurumun personeli olan çal??anlar.

Test Methodology: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Psikoloji, ?? Ya?am? Kalitesi, Faktör Analizi, **Geçerlik**, **Güvenirlik**, **Psikometrik Ölçek**.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Bilinmiyor

?zinler ve Ücret ile Test Y?I?

?? Doyumu Ölçe?i (?DÖ), ilk olarak 2005 y?!?nda yay?mlanm??t?.r. Akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullan?mlar için genellikle ölçek yazarlar?ndan izin al?nmas? tavsiye edilir. Ticari amaçlı? kullan?mlar veya büyük ölçekli uygulamalar için yazarlar veya ilgili telif hakk? sahipleri ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal makalesi ve detaylı? geli?tirme süreci Ulakbim veritaban?nda mevcuttur. Orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: is-doyumu-olcegi-ido-toad.pdf

Referanslar

Ünsal, P. ve Özalp Türetgen, ?. (2005). Bir ?? Doyumu Ölçe?i Geli?tirme Çal??mas?. *Yönetim*, 16(51), 43-55. Orijinal makalenin Ulakbim ba?lant?s?: uvt.ulakbim.gov.tr

?? Doyumu Ölçe?i (?DÖ) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak içerikte ?? Doyumu Ölçe?i (?DÖ) maddeleri belirtilmemi?tir. Ölçek maddelerine ula?mak için orijinal makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM